

סילבוס מפורט

שם הקורס	
מוזיקה, מגדר וקוויריות במזה"ת ובאפריקה	
מרצה	
ד"ר משה מורד	
סמסטר	
ב'	
דרישות הקורס	
קריאת מאמרים שיועלו לאתר באנגלית ובעברית. עבודת בית בסיום הקורס	
הרכב הציון הסופי	
עבודת בית בסיום הקורס	
מבנה הקורס	
תאריך / מס' שיעור	נושא השיעור ותכני השיעור (מטלות, רשימת קריאה, משימות וכיו"ב)
1	מבוא לקורס – הכרת מושגים ועקרונות יסוד במחקר הקווירי, והקווירי/מוזיקלי עכשווי. הצגת מושגי יסוד בתרבויות ובמוזיקה של אפריקה.
2	מוזיקה ומגדר במערב אפריקה (מאלי, סנגל) – ג'לי וג'לימוסו - הקולות הגבריים הקולות הנשיים, כלי הנגינה והריקודים.
3	טקסים, איחוז וטרנס בדתות האפרו-אטלנטיות (קובה וברזיל) ותפקיד להטב"קים בפולחן. מגדר ומיניות בקרב היורובה
4	מרכז ודרום אפריקה - הפיגמיס ביערות הגשם - פוליפוניה ושוויון מגדרי? דרום אפריקה – פוליפוניה בשירת בני הזולו, אפרטהייד, מגדר וקוויריות.
5	המוזיקה באתיופיה ובאריתריאה + המוזיקה במדינות הלוסופוניות (דוברות הפורטוגזית) באפריקה
6	צפון אפריקה – שבטי הסהרה. נשות המדבר ומחנות הפליטים. ארצות המגרב: מוסיקה פופולרית, טקסית, עממית ואומנותית. מגדר וקוויריות במוזיקה.
7	המוזיקה במזה"ת. מושגי יסוד, הכרת כלי נגינה, עולם המקאם, וסקירה הסטורית-תרבותית
8	מגדר וקוויריות בחברה ובמוזיקה באיסלאם. המוסיקה הצופית בעולם המוסלמי – במזה"ת ובאפריקה. מגדר, מיניות ומיסטיקה. כלי נגינה בשימוש מסורתי של נשים וקווירים. המוזיקה היהודית ושירת נשים בארצות האיסלאם.
9	מוזיקה, מגדר, מיניות, וקוויריות בעולם המוסלמי במאה העשרים – מצרים, עיראק, לבנון (אום כולתום, פריד אל אטראש, פיירוז, ועוד). + תפקיד היהודים במוזיקה בעיראק.

מוזיקה, מגדר, מיניות, וקוויריות במזרח התיכון ה"לא ערבי" – איראן, טורקיה (כולל כורדים, אלזוים, ועוד)	10
מזרח תיכון חדש והאביב הערבי – מגדר ולהטב"ק. טוניס. "משרוע לילה" והיציאה מהארון בלבנון.	11
מגדר, מיניות וקוויריות, והמוזיקה המזרחית בישראל.	12
שיעור סיכום – מוסיקה, מגדר וקוויריות באפריקה ובמזה"ת. מה משותף לתרבויות השונות, מה שונה, לאן פנינו מועדות? + חזרה על חומר הקרוס והכנה לעבודת הבית	13
קריאת חובה	
מאמרים לקריאה באנגלית ובעברית יועלו במהלך הקורס לאתר, על פי השיעורים להם הם רלוונטיים.	
קריאת רשות	
מאמרי רשות (ובעיקר מאמרים חדשים בתחומי המחקר) יועלו במהלך הקורס לאתר. כמו כן תהיה הפניה למאמרים וספרים.	
רשימת ספרים מומלצים לקריאה בנושאים שנעסוק בהם בקורס:	
Barz, Gregory and Will Cheng, eds. 2020. <i>Queering the Field: Sounding Out Ethnomusicology</i> . (New York: Oxford University Press)	
Barz, Gregory, and Judah Cohen, eds. 2011. <i>The Culture of AIDS in Africa: Hope and Healing Through Music and the Arts</i> . (New York: Oxford University Press)	
Conner, Randy P, and David Sparks. 2004a. <i>Queering Creole Spiritual Traditions: Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Participation in African-Inspired Traditions in the Americas</i> . (New York & London: Routledge)	
Danielson, Virginia. 1997. <i>The Voice of Egypt: Umm Kulthum, Arabic Song, and Egyptian Society in the Twentieth Century</i> (Chicago: University of Chicago Press)	
Mersinni, Fatima. 1985. <i>Beyond the Veil, Revised Edition: Male-Female Dynamics in Modern Muslim Society 2nd Edition</i> (Bloomington: Indiana University Press)	
Morad, Moshe. 2015. <i>Fiesta de diez pesos: Music and Gay Identity in Special Period Cuba</i> (New York & Oxon: Routledge)	
Morcom, Anna. 2013. <i>Illicit Worlds of Indian Dance: Cultures of Exclusion</i> (Oxford: Oxford University Press)	
Stokes, Martin. 2010. <i>The Republic of Love: Cultural Intimacy in Turkish Popular Music</i> (Chicago: University of Chicago Press)	

זיו, עמליה. 2013. *מחשבות מיניות: תאוריה קווירית, פורנוגרפיה והפוליטיקה של המיניות*. הוצאת רסלינג

צורף מירה, רזי תמי. 2018. *המזרח החדש: כתב עת ללימודי המזרח התיכון והאסלאם – נשים ומגדר במרחבים מזרח תיכוניים*

קידר יאיר, זיו עמליה, קנר אורן, 2003. *מעבר למיניות – מבחר מאמרים בלימודים הומו-לסביים ותיאוריה קווירית*. הוצאת הקיבוץ המאוחד.

הערות

תיאור הקורס:

הדיון בקשר בין מוזיקה למגדר ומיניות, כולל זהות להטב"קית, תופס תאוצה לאחרונה הן בתקשורת והן באקדמיה בעולם. בעולם האקדמי אף מתגבש תחום חדש יחסית שזכה לכינוי "אתנו-מוזיקולוגיה קווירית". ספרו של המרצה על מוזיקה בקרה הקהילה הגאה בקובה זכה לשני פרסים בינלאומיים חשובים בתחום, והוא נחשב לאחד החוקרים המובילים בתחום החדש הזה.

זהו קורס ראשון מסוגו בארץ, המתייחס להיבטים חברתיים, מגדריים וקוויריים במוזיקה של אפריקה והמזה"ת.

הקורס הוא אינטר-דיסציפלינרי ומשלב לימודי אפריקה והמזה"ת, אתנומוזיקולוגיה, תרבות, מגדר, ולימודים קוויריים.

הקורס יתמקד בקשר בין מוזיקה, חברה ופוליטיקה במזה"ת ובאפריקה, באספקלריה המגדרית והלהטב"קית. הוא יעסוק במגדר וזהות מינית בעולם המוזיקלי האפריקני והמזרח תיכוני המסורתי והעכשווי. חלק נכבד יוקדש לקשר בין מגדר, מיניות למוזיקה ולפולחן דתי במזרח התיכון ובאפריקה, ולמרחב הביטוי והזהות המיוחד שהמוזיקה מעניקה לנשים וללהטב"ק בעולם המוסלמי בעבר וכיום.

בנוסף יציג הקורס היבטים "קוויריים" (נזילים וא-בינאריים) בתרבויות המוזיקליות של אפריקה והמזה"ת באספקלריה היסטורית ותרבותית. כאלה שאף מקדימים את העיסוק העכשווי בזהות מינית ובקוויריות. נושאים שייכללו ויידונו בקורס:

- האם החלוקה המגדרית המערבית תקפה גם בתרבויות אפריקה והמזה"ת, כיצד המוזיקה בחברות אלה מספקת מרחב אלטרנטיבי ל"יוצאי הדופן"?
- חלוקת תפקידים גברים/נשים/להט"בים במוזיקה ובפולחן.
- טאבוים מגדריים ומיניים במוזיקה
- להט"בים בטקסים מיסטיים, איחוז, וכניסה לטראנס.
- "קוויריות" מושרשת במוזיקה ובחברה/תרבות באפריקה ובמזה"ת
- שירת נשים, ושירה הומו-ארוטית בעולם המוסלמי.
- הומואים, לסביות, טרנסג'נדרים וקווירים כגיבורים. ות מוזיקליים. יות באפריקה ובמזה"ת בחברות הנחשבות הומופוביות
- מגדר ומיניות קווירית בעולם הסופי במוזיקה הסופית
- מגדר, מיניות ולהטב"ק במוזיקה במזרח התיכון החדש ובאפריקה העכשווית.
- מגדר, להטב"ק, קוויריות בעולמות המוזיקה הערבית והמוזיקה המזרחית בישראל (נושא המחקר העכשווי של המרצה)

*במהלך הקורס נצפה בקטעי וידיאו רבים, ונדון בטקסטים רלוונטיים בנושאי מוזיקה, מגדר, וקוויריות.